

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

Угоднікова Олена Ігорівна

УДК 338.45:69:519.8

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ
ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків – 2016

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Харківському національному університеті міського господарства імені О. М. Бекетова Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Мамонов Костянтин Анатолійович,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
професор кафедри геоінформаційних систем,
оцінки землі та нерухомого майна.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Краснокутська Наталія Станіславівна,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
завідувач кафедри менеджменту та
оподаткування;

кандидат економічних наук, доцент
Овечкіна Олена Андріївна,
Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, (м. Сєверодонецьк),
доцент кафедри економіки підприємства та
управління персоналом.

Захист відбудеться 17 «червня» 2016 р. о 14-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д.64.089.01 Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова за адресою: 61002, м. Харків, вул. Революції, 12, зал засідання Вченої ради (конференц-зал № 1).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова за адресою: 61002, Україна, м. Харків, вул. Революції, 12.

Автореферат розісланий 17 «травня» 2016 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

М. В. Кадничанський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Процеси інтеграції вітчизняної економіки у європейську та світову системи господарювання мають значний вплив на трансформації у корпоративному секторі. Сучасний етап розвитку економіки України характеризується змінами, що обумовлені поглибленням кризових явищ, соціально-економічною нестабільністю, складною фінансовою ситуацією. Прискорення процесів інтеграції, формування сучасних засад корпоративного мислення, стратегічна орієнтація суб'єктів економічної діяльності потребують переосмислення підходів до формування напрямів розвитку будівельних підприємств (БП).

Протягом останніх десяти років у будівельній галузі спостерігаються негативні тенденції основних фінансово-економічних показників, зокрема відбулося скорочення капіталу на будівельних підприємствах майже у сім разів, доля зовнішніх інвестицій у структурі капіталовкладень становить не більше 23 %, на 36 % скоротилися обсяги інвестицій із державного бюджету у рамках цільових програм будівництва соціального житла, обсяг виконаних будівельних робіт знизився, на 3,5 % зменшилася кількість введених в експлуатацію квадратних метрів житла.

Отже, для вирішення представлених проблем, актуальною є розробка ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення (ІАЗ) оцінки потенціалу розвитку (ПР), що здійснює суттєвий вплив на функціонування будівельних підприємств.

Концептуальні положення щодо оцінки потенціалу підприємств, забезпечення їх розвитку представлені у дослідженнях: Р. Акоффа, І. Ансоффа, А. Ачкасова, В. Бабаєва, А. Беркута, П. Бубенка, І. Должанського, П. Друкера, Л. Канторовича, Н. Краснокутської, А. Мазуріна, К. Макконнелла, К. Мамонова, М. Мескона, К. Міско, Т. Момот, В. Ніколаєва, М. Новікової, О. Овечкіної, І. Писаревського, Н. Ріффа, А. Самоукіна, В. Сергієнка, В. Торкатюка, М. Фрідмена, Л. Шутенка та ін. Вирішенням проблем формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу присвячені роботи таких вчених як К. Друри, Т. Калінеску, Н. Олве, О. Подолянчука та ін.

Аналіз спеціалізованих фахових джерел дає підстави зробити висновок про те, що залишаються невирішеними деякі питання розробки інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку на будівельних підприємствах, враховуючи сучасні економічні умови України. Отже, актуальність теми та важливість практичної реалізації напрямів формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки ПР БП зумовили вибір та обґрунтування мети дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження є складовою частиною розробок Національної металургійної академії України та Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова в межах держбюджетних науково-дослідних робіт: «Методологія управління підприємствами різних організаційно-правових

форм та форм власності» (державний реєстраційний номер 0107U001126, 2006-2015 рр.): автором запропоновано методичні підходи до оцінки ПР БП з урахуванням вектору стратегічного розвитку; «Економіко-організаційне забезпечення функціонування підприємств житлово-комунального господарства в сучасних економічних умовах. Етап 4. Контроль якості послуг в моделі розвитку житлово-комунального господарства» (№ державної реєстрації 0112U001829, 2014 р.): здобувач запропонував напрями удосконалення підходів до проведення оцінки потенціалу розвитку на підприємствах будівельної галузі.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств.

Для досягнення мети у роботі поставлені і вирішені наступні завдання:

- систематизовано теоретичні положення до визначення та структуризації потенціалу розвитку БП;
- проаналізовано економічний, інвестиційний та інтелектуальний потенціали будівельних підприємств як структурні елементи ПР;
- узагальнено теоретичні положення щодо визначення поняття інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств;
- визначено основні тенденції функціонування будівельної галузі України в цілому та будівельних підприємств зокрема, для пошуку напрямів формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку підприємств будівельної галузі;
- проаналізовано напрями формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки ПР БП;
- розроблено структурно-логічну модель інтегральної оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств;
- запропоновано методичний підхід до формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки ПР БП;
- розроблено методичний підхід до зростання ефективності оцінки та реалізації потенціалу розвитку будівельних підприємств.

Об'єкт дослідження – процес формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств.

Предмет дослідження – теоретико-методичні підходи та практичний інструментарій формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку з урахуванням особливостей функціонування будівельних підприємств.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та реалізації завдань у роботі використовувалися наступні методи: *методи теоретичного узагальнення та систематизації* – для аналізу теоретичних підходів до поняття «інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки потенціалу розвитку» та структурних елементів ПР; *методи системно-структурного аналізу* – для визначення структурних елементів потенціалу розвитку; *методи статистичного аналізу* – для характеристики тенденцій функціонування

будівельної галузі; *метод експертних оцінок* – для розрахунку вагових коефіцієнтів та формування інтегрального показника потенціалу розвитку БП; *економіко-математичні методи* – для оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств на основі показників ІАЗ; *узагальнення та систематизація інформації* – для визначення можливостей щодо підвищення ефективності використання інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств.

Інформаційно-правова база дослідження. Теоретичними і методичними основами дослідження стали праці провідних вітчизняних та зарубіжних науковців, нормативно-правові документи Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, що регулюють процеси формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств, офіційні дані Державної служби статистики України, матеріали науково-практичних конференцій, фінансова і статистична звітність будівельних підприємств.

Наукова новизна результатів, одержаних у процесі проведення дослідження, полягає у наступному:

удосконалено:

- категоріальний апарат шляхом уточнення поняття «потенціал розвитку будівельних підприємств», що, на відміну від існуючих, визначено з точки зору сукупності елементів економічного, інвестиційного та інтелектуального потенціалів, формування яких забезпечується інвестуванням капіталу в діяльність БП для отримання економічного ефекту та досягнення стратегічних цілей;

- методичний підхід до формування інформаційно-аналітичного забезпечення потенціалу розвитку БП шляхом розрахунку його інтегральних компонентів, що, на відміну від існуючих, дозволило забезпечити комплексність та достовірність результатів оцінки на основі багаторівневої структури ПР БП;

- методичний підхід до визначення ефективності оцінки потенціалу розвитку БП на основі застосування графоаналітичної діаграми, що, на відміну від відомих, дозволило встановити співвідношення базових, планових та фактичних показників оцінки потенціалу розвитку БП для реагування на відхилення, можливості проведення корегуючих дій щодо його зростання;

дістали подальшого розвитку:

- класифікація потенціалу розвитку будівельних підприємств, що була згрупована у елементи економічного, інвестиційного та інтелектуального потенціалів, яка дозволяє сформулювати інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки ПР БП;

- структурно-логічна модель інтегральної оцінки ПР БП, яка, на відміну від відомих, враховує результати розрахунку інтегрального показника потенціалу розвитку БП і дозволяє розробити підходи до визначення результативності використання потенціалу розвитку та шляхів забезпечення його зростання;

- напрями застосування матричного методу до визначення інтегрального

показника потенціалу розвитку будівельних підприємств, що, на відміну від існуючих, базується на декомпозиції ПР БП і дозволяє забезпечити комплексність процесу оцінки;

- методичний підхід щодо проведення моніторингу відповідності базових, планових і фактичних показників оцінки потенціалу розвитку БП, у яких обґрунтовано доцільність використання контрольних карт Шухарда, що дозволило підвищити ефективність управління змінами у структурі ПР будівельних підприємств.

Практичне значення отриманих результатів полягає у впровадженні розробок дисертаційної роботи в діяльність будівельними підприємствами з метою підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку.

Результати дисертаційної роботи отримали впровадження, зокрема: в діяльності ПАТ «Трест Житлобуд-1» шляхом застосування результатів аналізу за контрольними картами з метою автоматизації процесу моніторингу реалізації потенціалу розвитку будівельного підприємства (акт № 989 від 16.09.2015 р.); формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку, за допомогою набору організаційно- та економіко-аналітичних інструментів оцінки потенціалу розвитку, що впроваджено на ділянці № 34 КП «Жилкомсервіс» (акт № 689 від 23.09.2015 р.); методичний підхід щодо формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки шляхом встановлення відповідностей базових, планових та фактичних її показників на КП «Харківблагоустрій» Московського району (акт № 711/2 від 7.10.2015 р.); використання методики оцінки потенціалу розвитку на основі визначення економічного, інвестиційного й інтелектуального потенціалів та графоаналітичної діаграми оцінки ефективності реалізації потенціалу розвитку, проведення моніторингу ходу його реалізації ПАТ «Південспецатоменергомонтаж» (акт № 320/2 від 15.10.2015 р.).

Розробки, запропоновані у дисертаційній роботі, використовуються у навчальному процесі кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку та аудиту при викладанні таких дисциплін як «Основи інформаційно-аналітичного забезпечення безпеки», «Управлінський облік», «Фінанси суб'єктів господарювання», у дипломному проектуванні студентів Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (довідка про впровадження результатів дослідження від 11.11.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Результати наукового дослідження, які представлені у дисертаційній роботі, отримані автором самостійно. Опубліковані наукові праці у співавторстві містять результати особистої роботи здобувача. Внесок автора у роботах, виконаних у співавторстві, наведено у переліку опублікованих праць за темою дисертації.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження та пропозиції були представлені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Сучасні проблеми і шляхи розвитку інноваційних процесів будівельної галузі» (м. Харків, 2009 р.), «Теорія і практика економічного аналізу: сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи

розвитку» (м. Тернопіль, 2011 р.), «Стратегічні пріоритети інтеграції науки і бізнесу: регіональний аспект» (м. Донецьк, 2011 р.), «Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє» (м. Харків, 2012 р.), «Актуальні проблеми використання економічного потенціалу: держава, регіон, підприємство» (м. Бердянськ, 2013 р.), «Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теорія та практика: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції» (м. Київ, 2013 р.), «Бізнес-адміністрування: стан і тенденція розвитку» (м. Луцьк, 2013 р.), «Город. Культура. Цивилізація» (м. Харків, 2013 р.), «Перспективы развития территорий: теория и практика» (м. Харків, 2013 р.), «Актуальні проблеми використання економічного потенціалу: держава, регіон, підприємство» (м. Бердянськ, 2014 р.), «Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки» (м. Київ, 2014 р.), «Устойчивое развитие городов» (м. Харків, 2014 р.), «Osiągnięcia naukowe, rozwój, propozycje na rok 2014» (м. Варшава, 2014 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження були опубліковані у 26 наукових працях, серед них: 7 статей у наукових фахових виданнях України, 2 статті у збірниках, включених до міжнародних наукометричних баз Index Copernicus, CrossRef, DASE, 3 розділи у колективних монографіях, 1 стаття у іноземній збірці, 13 тез доповідей на міжнародних та Всеукраїнських конференціях.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (249 найменувань на 27 сторінках) та додатків. Основний зміст дисертації викладений на 186 сторінках, робота містить 51 рисунок, 40 таблиць, 13 додатків на 42 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** визначено актуальність теми дисертації, мету, поставлені завдання, об'єкт і предмет, обґрунтовано наукову новизну проведеного дослідження.

У **першому розділі «Теоретичні засади інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств»** систематизовано теоретико-методичні підходи до оцінки потенціалу розвитку, його структури, обґрунтовано теоретичні положення формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств.

Сформульоване авторське визначення інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств як процес цільового відбору, обробки, аналізу показників діяльності будівельних підприємств, спрямований на забезпечення прийняття управлінських рішень щодо оцінки та реалізації ПР БП. Потенціал розвитку складається із сукупності елементів, класифікація яких представлена у вигляді дворівневої структури (рис. 1).

На першому рівні розглядається сукупність економічного, інвестиційного та інтелектуального потенціалів, формування й використання

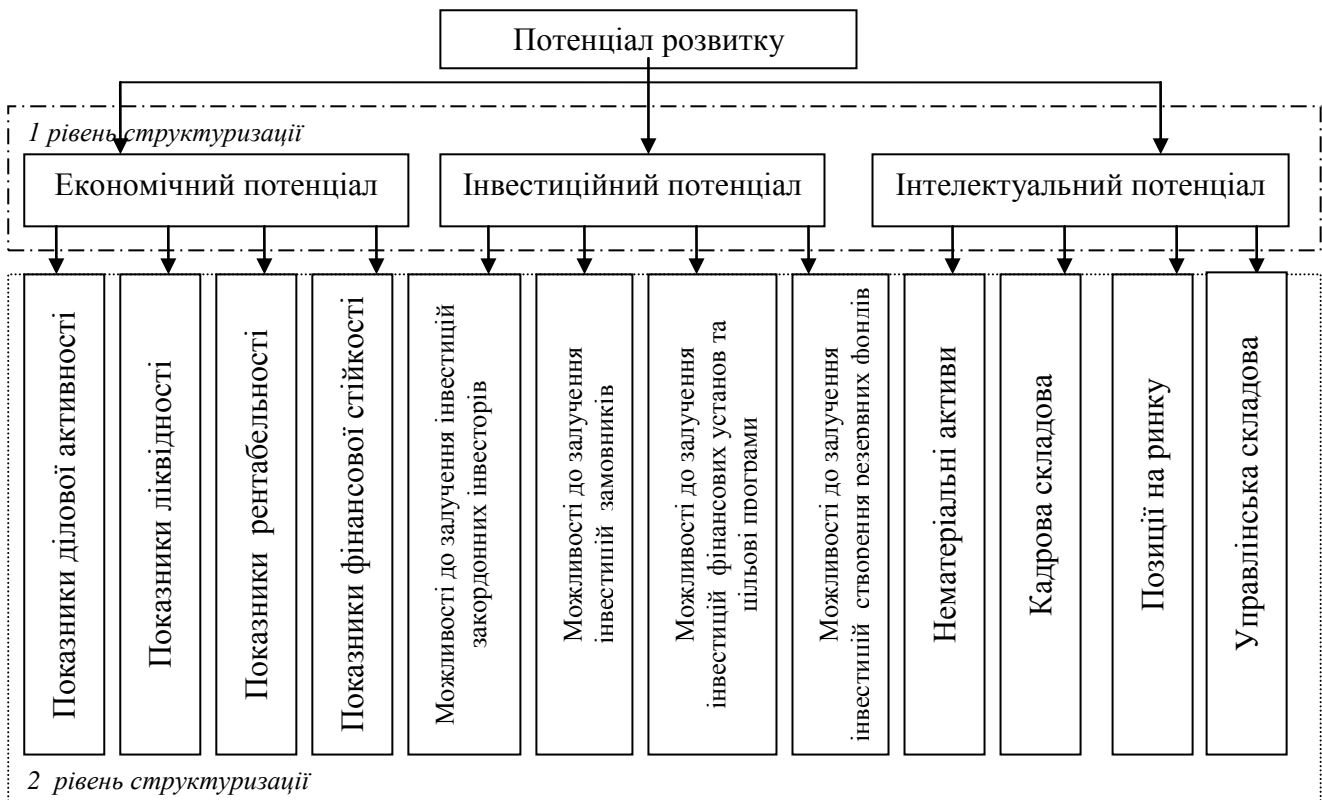

Рис. 1. Дворівнева структура потенціалу розвитку БП (розроблено автором)

яких забезпечується на основі інвестування капіталу в процес розвитку для отримання економічного ефекту та досягнення стратегічних цілей. Вибір показників інформаційно-аналітичного забезпечення та елементів структури ПР визначено шляхом аналізу існуючих підходів до його структуризації та особливостей розвитку будівельної галузі.

Проаналізовано економічний, інвестиційний та інтелектуальний потенціали як структурні елементи потенціалу розвитку, що дозволило реалізувати авторський підхід до відбору показників ІАЗ оцінки ПР БП, який враховує специфіку формування фінансово-економічної звітності та особливостей діяльності будівельних підприємств. Систематизовано методи оцінки потенціалу розвитку, серед яких виділено методи експертних оцінок, моделювання, витратні, порівняльні та результуючі. Визначено відсутність єдиного підходу, що враховував би специфіку діяльності будівельних підприємств та був орієнтований на показники розвитку.

На основі аналізу теоретико-методичних підходів до визначення ПР БП сформовано теоретичну базу дослідження, визначені структурні елементи потенціалу розвитку для встановлення можливостей побудови сукупності інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки ПР БП.

У другому розділі **«Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельної галузі України: узагальнення трендів та систематизація шляхів формування»** встановлені тенденції розвитку будівельних підприємств та галузі, в цілому, визначено шляхи формування ІАЗ оцінки ПР БП з урахуванням специфіки будівельного виробництва.

У результаті аналізу статистичних даних визначено, що для БП характерні негативні тенденції змін основних показників їх діяльності.

Протягом останніх двадцяти років вартість квадратних метрів житла постійно зростає у темпах, які перевищують загальний коефіцієнт інфляції споживчих цін та динаміку зростання доходів населення, спостерігаються тенденції до скорочення обсягів виконання будівельних робіт, що пов'язане зі зниженням купівельної спроможності замовників будівельної продукції, інвестиційної активності на будівельному ринку. Порівняння індексу обсягів виконаних будівельних робіт України та інших держав представлено у табл. 1

Таблиця 1

Динаміка індексу обсягу виконаних будівельних робіт*

Країна	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Україна	100,4	103,5	94,2	106,5	117,2	93,4	109,9	115,6	84,2	51,8	94,6	111	86	93	87
Німеччина	118	120	123	125	118	110	114	119	102	98	104	107	109	112	101
Польща	112	112	114	116	115	116	119	124	99	97	106	125	127	116	114
РФ	106	105	107	109	119	114	112	115	97	92	103	107	112	109	101
Казахстан	109	115	121	127	123	125	121	124	101	97	102	104	110	112	103

* Примітка: за даними Державного комітету статистики України та Human Capital.

Індекс обсягу виконаних будівельних робіт в Україні є найнижчим серед представлених країн. Висока собівартість виконання будівельних робіт значно знижує попит на продукцію будівництва. Збитковість та нерентабельність БП робить їх інвестиційно непривабливими. Низький рівень доходів населення, скорочення державних та муніципальних програм будівництва соціального житла, ризикованість довгострокового кредитування у зв'язку із коливанням курсу валют здійснює негативний вплив на нарощування обсягів фінансування від основних інвесторів будівельної галузі, якими є замовники (понад 70 % інвестицій). Хвилеподібними тенденціями визначаються основні фінансово-економічні показники діяльності досліджених БП: ПАТ «Хмельницьке БМУ-69» (м. Хмельницький), ПАТ «Дніпроспецбуд» (м. Дніпропетровськ), ПАТ «Трест Житлобуд-1» (м. Харків), ПАТ «ХК Київміськбуд» (м. Київ), ПАТ «Ремонтно-будівельне управління № 51» (м. Запоріжжя). У результаті аналізу встановлено, що у БП спостерігається зниження показників рентабельності операційної діяльності (рис. 2).

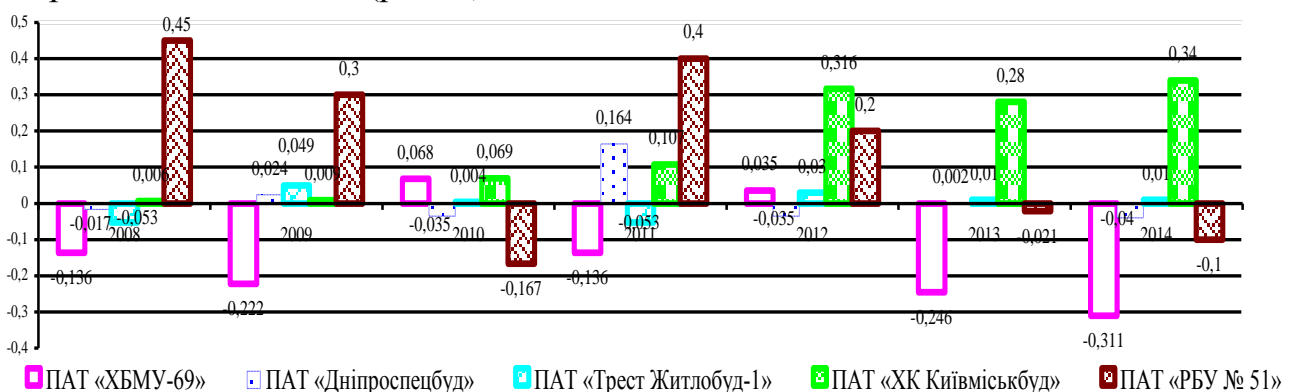

Рис. 2. Показники рентабельності операційної діяльності досліджених БП у 2008-2014 рр. (розроблено автором)

Визначено, що аналізовані будівельні підприємства не мають фінансових можливостей до погашення своїх зобов'язань у повному обсязі.

Неоднозначні тенденції функціонування будівельних підприємств, зниження основних показників фінансово-господарської діяльності свідчать про необхідність оптимізації структури капіталу, підвищення ефективності використання наявних ресурсів та активів, модернізації і технічного переоснащення виробництва, зменшення показників зносу основних засобів та ін. У відповідності до поставлених завдань дослідження розроблена модель інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств.

Для кількісної оцінки потенціалу розвитку проведено стандартизацію показників інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки на основі аналізу існуючих теоретико-методичних підходів до його формування, та із застосуванням прикладного програмного забезпечення Matrixcalc.org для автоматизації оцінки ПР БП. Результати аналізу існуючих теоретико-методичних положень до розробки та використання ІАЗ оцінки ПР свідчать про необхідність розробки комплексного підходу до формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку з урахуванням особливостей функціонування БП.

У третьому розділі «Формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств» запропоновано напрями інтегральної оцінки потенціалу розвитку БП шляхом формування інформаційно-аналітичного забезпечення та надано пропозиції щодо підвищення ефективності формування ПР.

Запропоновані напрями оцінки ПР БП за наступними етапами:

- 1) формування інформаційної бази оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств;
- 2) розробка методичного підходу до формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку;
- 3) оцінка вагових коефіцієнтів до кожного з елементів потенціалу розвитку будівельних підприємств шляхом застосування методу експертних оцінок;
- 4) визначення показників структурно-логічної моделі інтегральної оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств;
- 5) інтерпретація отриманих результатів;
- 6) проведення моніторингу відповідності планових, фактичних та базисних показників оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств шляхом застосування контрольних карт Шухарда;
- 7) побудова графоаналітичної діаграми результатів оцінки;
- 8) розробка заходів підвищення ефективності формування потенціалу розвитку БП.

Схема організації формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств представлена на рис. 3.

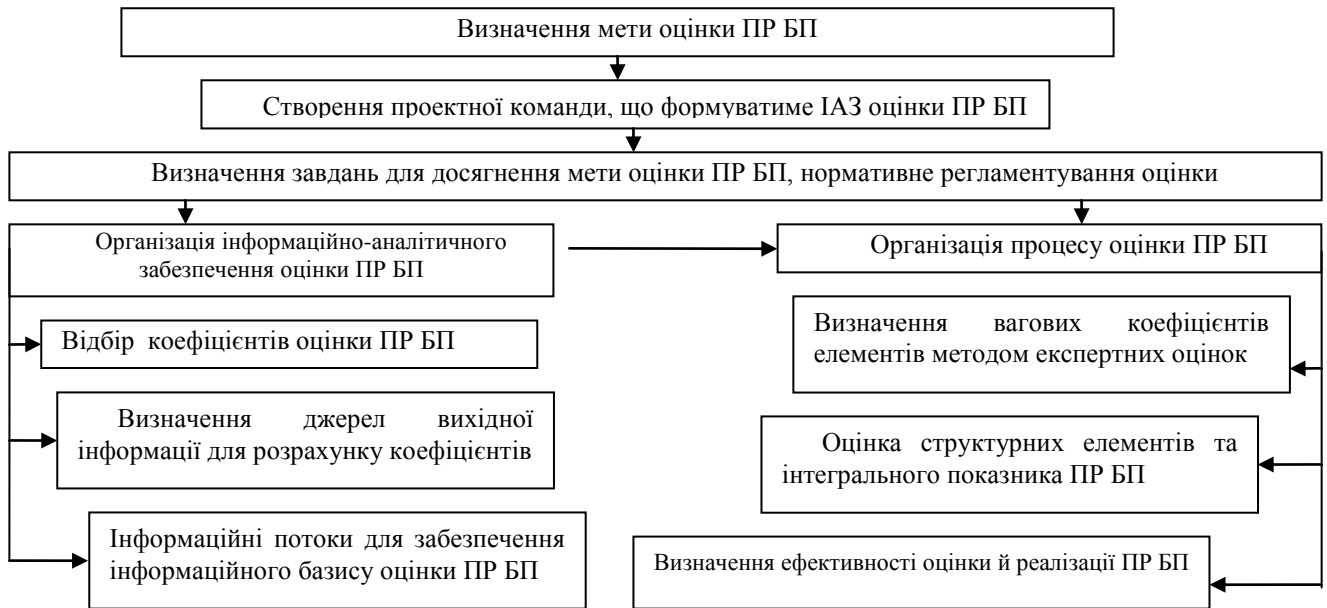

Рис. 3. Схема організації оцінки ПР БП щодо формування інформаційно-аналітичного забезпечення (розроблена автором)

Оцінка ПР БП у відповідності до запропонованих етапів передбачає визначення вагових коефіцієнтів структурних елементів потенціалу розвитку. У результаті проведеної структуризації була складена анкета для визначення вагових коефіцієнтів елементів ПР БП шляхом застосування методу експертних оцінок. За допомогою методу експертних оцінок було проведено анкетування фахівців будівельної галузі. Кожен експерт оцінював структурні елементи за 100-бальною шкалою, розподіляючи їх між усіма структурними елементами потенціалів. Кожен бал визначає вагомість елементу потенціалу у структурній декомпозиції. Запропонована модель ІАЗ оцінки ПР БП базується на інформації фінансової звітності та проектно-кошторисній документації будівельних підприємств. Сукупність показників, що формують інформаційну базу оцінки, яка залежить від аналізу структурних елементів ПР та відповідних показників, які їх визначають, становлять основу моделі ІАЗ оцінки ПР БП (рис. 4).

Розроблено структурно-логічну модель інтегральної оцінки ПР БП з урахуванням відповідних коефіцієнтів, що характеризують показники економічного, інвестиційного та інтелектуального потенціалів. На основі ІАЗ моделі та з урахуванням вагових коефіцієнтів, отриманих у результаті експертної оцінки, розроблено інтегральний показник оцінки формування структурних елементів ПР БП (E_i):

$$E_i = \sum_{j=1}^n K_{ij} * N_{ij} \quad (1)$$

де K_{ij} – ваговий коефіцієнт i -того елементу першого рівня ПР j -того структурного елементу другого рівня, визначений шляхом проведення експертного опитування;

N_{ij} – середнє значення j -того показника інформаційно-аналітичного забезпечення для i -того елементу першого рівня ПР;

n – кількість структурних елементів ПР другого рівня.

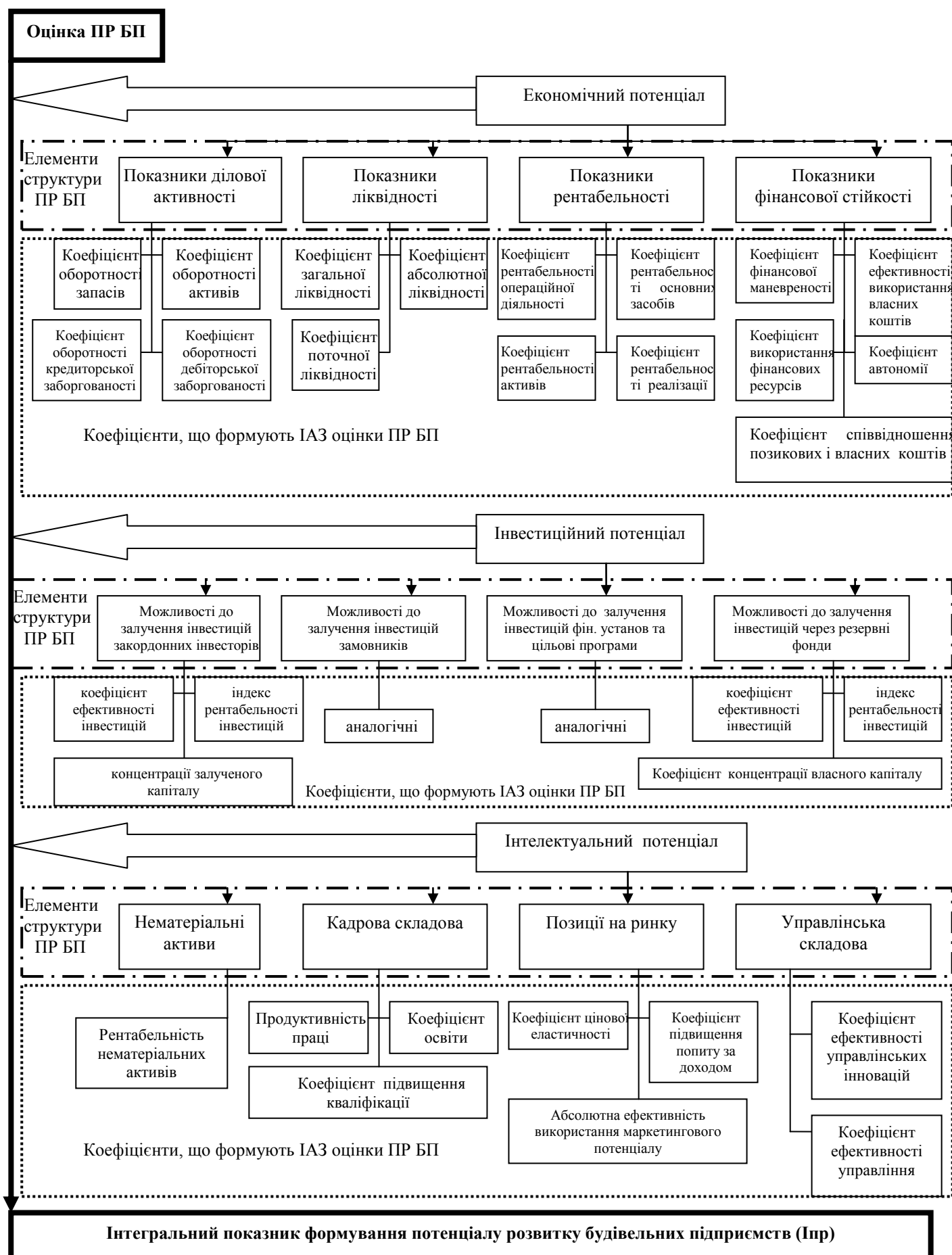

Рис. 4. Структурно-логічна модель інтегральної оцінки ПР БП (розроблено автором)

Елементи першого рівня ПР БП запропоновано розраховувати шляхом використання матричного підходу на основі системи рівнянь.

Модель оцінки ПР включає розрахунок інтегрального показника формування ПР БП ($I_{пр}$) (2):

$$I_{пр} = 1 - \left(\sum_{i=1}^n K_i * E_i \right) \quad (2)$$

де K_i – ваговий коефіцієнт i -го структурного елементу потенціалу розвитку першого рівня, визначених методом експертних оцінок;

E_i – значення наявного потенціалу i -го структурного елементу ПР.

Розроблено структурно-функціональну схему ІАЗ оцінки ПР БП – рис. 5.

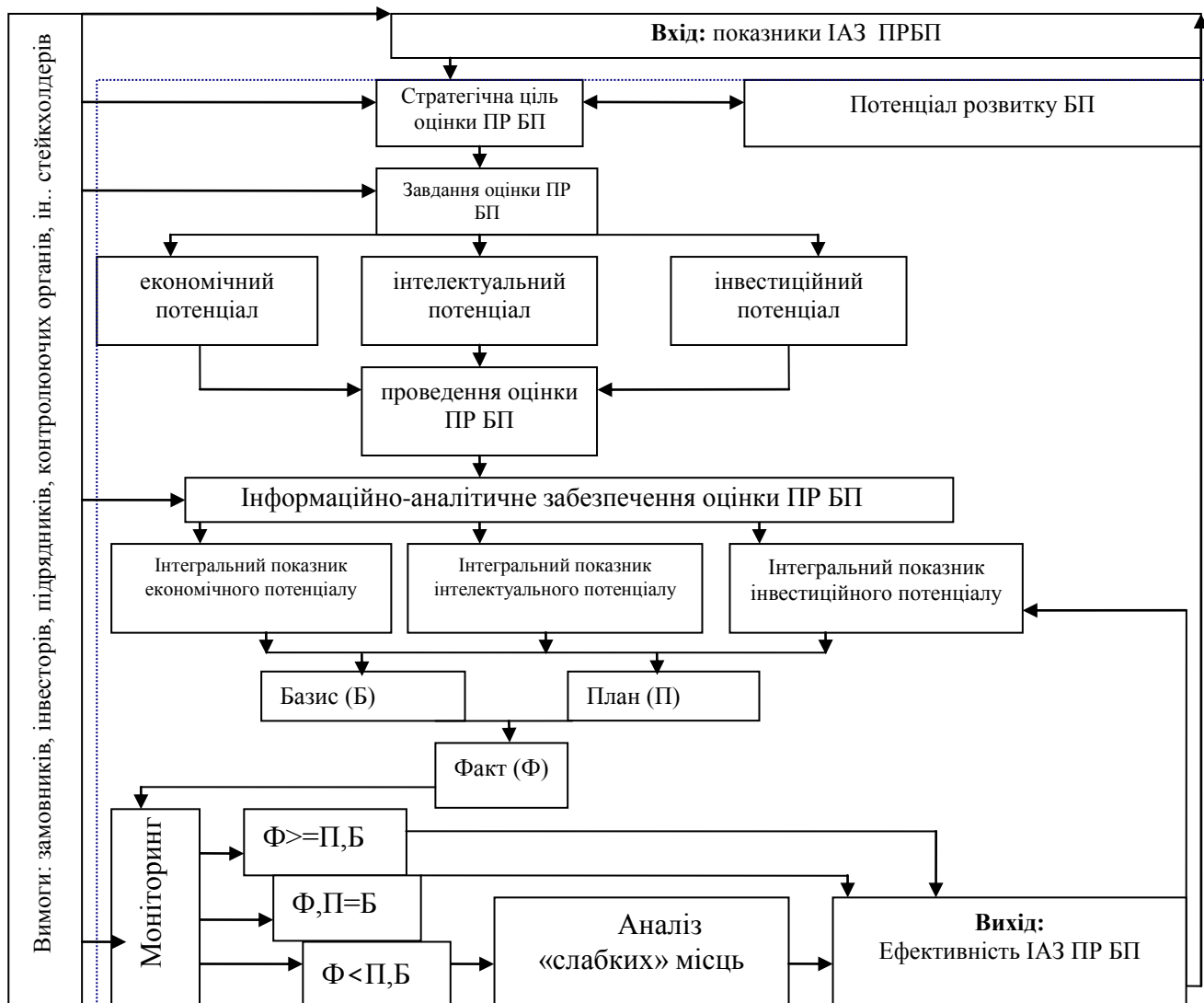

Рис. 5. Структурно-функціональна схема ІАЗ оцінки ПР БП (розроблена автором)

Схема враховує вхідну та вихідну інформацію щодо формування ПР та його елементів, стратегічну мету діяльності БП, яка впливає на формування вимог до кількісних та якісних характеристик оцінки потенціалу їх розвитку. Вхідною інформацією є показники, що характеризують економічний, інвестиційний та інтелектуальний потенціали. У результаті, на виході

визначається ефективність інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки ПР шляхом моніторингу та корегування відхилень значень інтегрального показника формування потенціалу розвитку БП для досягнення або перевищення планового та базового рівнів.

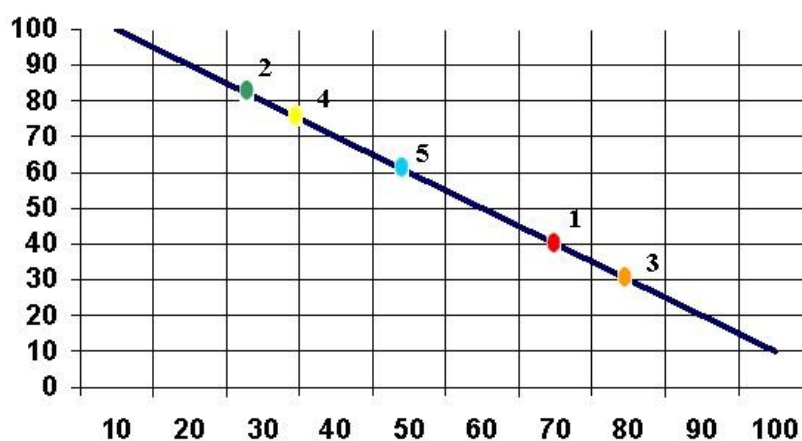
Результати розрахунку інтегрального показника формування потенціалу розвитку будівельних підприємств представлені у табл. 2

Таблиця 2

Зведені інтегральні показники ПР БП

№пп/	Назва підприємства	Інтегральні показники та їх складові			
		економ. потенціал, $K_1 = 0,4$	інтелект. потенціал $K_1 = 0,25$	інвестиц. потенціал $K_1 = 0,35$	$I_{пр}$
1	ПАТ «Хмельницьке БМУ-69»	0,57	0,27	0,35	0,42
2	ПАТ «Дніпроспецбуд»	0,79	0,8	0,67	0,75
3	ПАТ «Трест Житлобуд-1»	0,81	0,84	0,83	0,82
4	ПАТ «ХК Київміськбуд»	0,59	0,84	0,46	0,61
5	ПАТ «РБУ № 51»	0,31	0,38	0,28	0,3

З метою визначення подальших дій щодо підвищення ефективності реалізації ПР БП інтерпретацію результатів оцінки пропонується проводити за допомогою лінії реалізації потенціалу розвитку будівельних підприємств шляхом відзначення на координатній площині показника реалізації потенціалу розвитку та недовикористаного потенціалу. Лінія інтерпретації результатів оцінки ПР БП для досліджуваних підприємств представлена на рис. 6.

- 1 - ПАТ «Хмельницьке БМУ № 69»
- 4 - ПАТ «Дніпроспецбуд»
- 2 - ПАТ «Трест Житлобуд-1»
- 5 - ПАТ «ХК Київміськбуд»
- 3 - ПАТ «РБУ № 51»

Рис. 6 Лінія інтерпретації результатів оцінки ПР БП
(розроблена автором)

Застосувавши модель оцінки ПР БП, сформовано шкалу оцінки недовикористаного потенціалу – табл. 3

Таблиця 3

Шкала оцінки недовикористаного ПР БП

% неповністю використаного потенціалу	Стадія реалізації потенціалу	Рекомендації для підвищення ефективності реалізації потенціалу розвитку будівельних підприємств
0-20	розвиток	Необхідно створити умови для збереження позицій підприємства на лінії тренду
21-40	зростання	Потенціал розвитку будівельних підприємств реалізується на достатньому рівні, доцільно здійснити пошук резервів для подальшого нарощування та збереження лінії тренду
41-60	прогресія	Потенціал розвитку будівельних підприємств використовується наполовину, доцільно підвищити ефективність його реалізації
61-80	рецесія	Потенціал розвитку будівельних підприємств реалізується недостатньо, необхідно проаналізувати структурні елементи потенціалу розвитку за результатами оцінки та звернути увагу на найбільш проблемні аспекти
81-100	депресія	Потенціал розвитку будівельних підприємств не реалізується, підприємство працює в умовах виживання, без урахування жодних можливостей подальшого розвитку

Для моніторингу змін I_{np} та його структурних елементів, запропоновано використання контрольних карт (діаграм) Шухарда, на основі яких виявляються відхилення базових і планових показників від фактичних та розробляються пропозиції щодо підвищення ефективності реалізації потенціалу розвитку будівельних підприємств.

Базуючись на результатах оцінки та моніторингу потенціалу розвитку будівельних підприємств розроблено графоаналітичну діаграму, яка представлена на рис. 6.

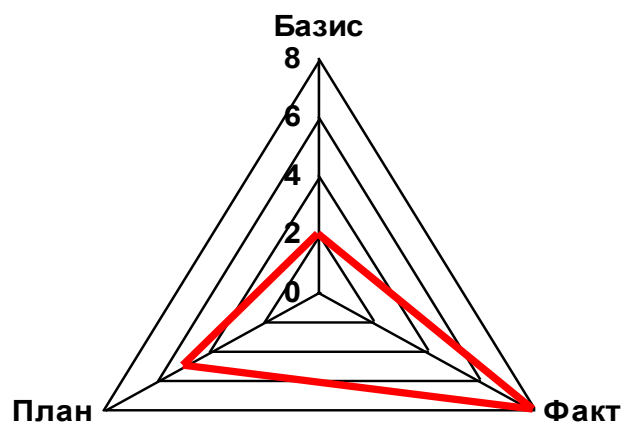

Рис. 6. Графоаналітична діаграма ефективності оцінки й реалізації потенціалу розвитку на прикладі ПАТ «Трест Житлобуд-1» (розроблена автором)

Довжина вектору базисного, планового та фактичного показників потенціалу розвитку свідчить про наступне:

- у разі перевищення довжини вектором «план» спостерігається недовикористання потенціалу розвитку будівельного підприємства;
- у разі перевищення довжини вектором «факт» спостерігається перевиконання планових показників реалізації потенціалу розвитку;
- у разі перевищення вектору «базис» спостерігається неузгодженість оцінки потенціалу розвитку підприємства на майбутні періоди, використання застарілих результатів оцінки;
- рівність довжини векторів «план» і «факт» свідчить повне виконання запланованих показників реалізації потенціалу розвитку будівельного підприємства, поставлених за результатами оцінки;
- рівність довжин усіх трьох векторів свідчить про відсутність тенденцій до нарощування потенціалу розвитку, тобто втрачається поняття розвитку, що безпосередньо характеризує дослідження.

Удосконалення ІАЗ оцінки ПР БП сприяє забезпеченню зростання інтегрального показника формування потенціалу розвитку будівельних підприємств. Формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств спрямоване на зростання економічного, інвестиційного, інтелектуального потенціалів шляхом застосування корегуючих впливів у випадку невідповідності планових та фактичних показників оцінки і реалізації потенціалу розвитку будівельних підприємств за результатами проведення моніторингу із застосуванням контрольних карт Шухарда.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальне науково-практичне завдання щодо формування ІАЗ оцінки ПР БП шляхом розробки моделі оцінки ПР БП, що базується на визначенні інтегрального показника ПР БП та процесі моніторингу відповідності базових і планових показників їх фактичним значенням. У результаті дослідження отримані наступні висновки:

1. Внаслідок систематизації теоретичних положень уточнено категоріальну базу дослідження шляхом визначення понять «потенціал розвитку будівельних підприємств» та «інформаційно-аналітичне забезпечення потенціалу розвитку будівельних підприємств» з метою формування системного середовища управління змінами в структурі ПР, що формується на основі відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки, враховуючи особливості функціонування будівельних підприємств.

2. На основі розробленої дворівневої структури ПР БП запропонована сукупність показників для проведення оцінки потенціалу розвитку, встановлені взаємозв'язки між структурними елементами потенціалу розвитку (економічний, інвестиційний та інтелектуальний потенціали), що дозволило запропонувати авторський методичний підхід до формування ІАЗ оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств з урахуванням специфіки будівельної галузі, на основі структуризації потенціалу розвитку БП;

3. Встановлено, що формування інформаційно-аналітичного забезпечення враховує процес цільового відбору, обробки, аналізу показників діяльності будівельних підприємств, спрямований на забезпечення прийняття управлінських рішень щодо оцінки та реалізації потенціалу розвитку підприємствами будівельної галузі. Формування ІАЗ оцінки ПР потребує врахування вимог до підвищення ефективності реалізації ПР БП.

4. Доведена нестабільність функціонування досліджених будівельних підприємств, зокрема, та будівельної галузі в цілому, що підтверджується хвилеподібними тенденціями основних фінансово-економічних показників, внутрішніми і зовнішніми трансформаційними процесами, змінами ринкової кон'юнктури, що свідчить про необхідність формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки ПР БП.

5. Встановлено відсутність напрямів формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку з урахуванням специфіки будівельного виробництва. Запропонований методичний підхід до формування ІАЗ оцінки, що дозволяє визначити інтегральний показник формування інформаційно-аналітичного забезпечення та створює можливості побудови комплексної системи перманентного реагування та моніторингу на зміни, що відбуваються у структурі ПР.

6. Розроблено структурно-логічну модель інтегральної оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств на основі застосування матричного підходу до визначення інтегрального показника формування потенціалу розвитку. Розроблені рекомендації щодо підвищення результативності реалізації ПР БП.

7. На основі результатів розрахунку інтегральних компонентів потенціалу розвитку будівельних підприємств, проведено стандартизацію показників ІАЗ та визначено вагові коефіцієнти кожного з них із застосуванням методу експертних оцінок з метою формування інформаційної бази для реалізації структурно-логічної моделі інтегральної оцінки ПР БП.

8. Запропоновано методичний підхід для визначення ефективності ІАЗ оцінки потенціалу розвитку, що базується на відхиленні інтегрального показника оцінки потенціалу розвитку у базисному періоді до його планових та фактичних показників, визначених за результатами оцінки та моніторингу потенціалу розвитку шляхом використання контрольних карт Шухарда. Надано рекомендації щодо здійснення корегуючих впливів у разі невідповідності планових, фактичних та базових показників оцінки.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Угоднікова О. І. Організаційно-економічний механізм управління формуванням і використанням економічного потенціалу будівельного підприємства [Текст] / О. І. Угоднікова, К. А. Мамонов // Коммунальное хозяйство городов: Экономические науки: научно-технический сборник – Київ : Техніка, 2008. – № 92. – С. 253 – 257. (Особистий внесок: розроблено механізми формування економічного потенціалу, як структурного елементу потенціалу розвитку будівельного підприємства).

2. Угоднікова О. І. Економічний потенціал: теоретичні аспекти та лінія трансформації [Текст] / О. І. Угоднікова, К. А. Мамонов // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). – Харків, 2009. - № 26. – С.198 - 202. *(Особистий внесок: проаналізовано теоретичні підходи до визначення економічного потенціалу).*

3. Угоднікова О. І. Оцінка економічного потенціалу будівельного підприємства: теоретичні підходи та практика впровадження [Текст] / О. І. Угоднікова, Т. О. Павленко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2011. – Вип. 9. – Частина 1. – С. 343-345. *(Особистий внесок: розроблено пропозиції щодо оцінки потенціалу будівельного підприємства).*

4. Угоднікова О. І. Інтелектуальний потенціал : сутність та особливості використання [Текст] / О. І. Угоднікова, К. А. Мамонов // Комунальне господарство міст: Економічні науки: науково-технічний збірник – Харків : ХНАМГ, 2012. – №106. – С. 357-362. *(Особистий внесок: проаналізовано теоретичні положення до визначення інтелектуального потенціалу будівельних підприємств).*

5. Угоднікова О. І. Планування потенціалу розвитку будівельного підприємства [Текст] / О. І. Угоднікова, К. А. Мамонов // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 13. – С. 312-316. *(Особистий внесок: сформовано засади планування потенціалу розвитку будівельних підприємств).*

6. Угоднікова О. І. Теоретико-методичні підходи до питання визначення категорії інвестиційного потенціалу будівельного підприємства як складового елементу потенціалу розвитку [Текст] / О. І. Угоднікова, А. С. Сидора // Вісник Львівської комерційної академії / [ред. кол.: Башнянин Г. І., Куцик П. О., Шевчук В. О. та ін.]. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2014. – Вип. 45. – С. 14-17. – (Серія економічна). *(Особистий внесок: проведено аналіз та надано акторське визначення категорії інвестиційного потенціалу будівельних підприємств).*

7. Угоднікова О. І. Інструменти формування та реалізації потенціалу розвитку будівельних підприємств [Текст] / К. А. Мамонов, О. І. Угоднікова // Вісник Академії митної служби України. Серія : Економіка. - 2015. - № 1. - С. 80-87.

Праці у наукових періодичних виданнях інших держав або у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

8. Угоднікова Е. И. Формирование интеллектуального потенциала строительных корпоративных предприятий [Текст] / Е. И. Угоднікова // Научный производственно-экономический журнал «Экономика строительства». – Москва : ГАСИС НИУ ВШЭ. - № 3 (21) май-июнь 2013. С. 80, С. 72-80.

9. Угоднікова О. І. Організаційно-економічний механізм формування і використання потенціалу розвитку будівельного підприємства [Текст] / О. І. Угоднікова // Науковий журнал «Молодий вчений» № 10 (25) жовтень 2015. Частина 2. – С. 95-98.

10. Угоднікова Е. И. Оценка и управление потенциалом развития строительных предприятий [Текст] / Е. И. Угоднікова // Научный журнал «Science Rise» №11/1(16). 2015. – С. 44-49.

Розділи у колективних монографіях:

11. Угоднікова О. І. Потенціал розвитку підприємств будівельної галузі: аналіз та сучасні підходи [Текст] / О. І. Угоднікова, К. А. Мамонов // Сучасні концепції, передумови та перспективи розвитку підприємств України (управлінський аспект): колективна монографія/ під заг. ред. К.Ф. Ковальчука. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. – С. 195-204.

12. Угоднікова О. І. Будівельний ринок України: оцінка сучасного стану та напрями формування антикризових програм [Текст] / О. І. Угоднікова, К. А. Мамонов, Є. В. Мица // Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання будівельної галузі та житлово-комунального комплексу України [колективна монографія]. – Харків : Фактор, 2012. – С. 183-190.

13. Угоднікова О. І. Оцінка інформаційних потоків при реалізації потенціалу розвитку будівельних підприємств. Особливості геоінформаційного моделювання, земельного адміністрування та оцінки міського середовища [Текст] / О. І. Угоднікова, К. І. Вяткін : колективна монографія / К. А. Мамонов, В. Д. Шипулін, Є. І. Кучеренко та ін.; за заг. ред. К. А. Мамонова. – Харків : ФОП Панов А. М.; 2015. – С. 195-204.

Опубліковано праці апробаційного характеру:

14. Угоднікова О.І. Оцінка економічного потенціалу підприємств будівельної галузі в сучасних умовах господарювання України [Текст] / О. І. Угоднікова // Сучасні проблеми і шляхи розвитку інноваційних процесів будівельної галузі. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: ХНАМГ, 2009. – С. 122-123.

15. Угоднікова О. І. Економічний потенціал підприємств будівельної галузі: визначення та теоретичні підходи [Текст] / О. І. Угоднікова, К. А. Мамонов // Збірник тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика економічного аналізу: сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку» (м. Тернопіль, 29 вересня – 1 жовтня 2011 року) – Тернопіль, - 2011. – С. 207-209.

16. Угоднікова О. І. Інтелектуальний потенціал: сутність та особливості використання [Текст] / О. І. Угоднікова, К. А. Мамонов // Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців, Харків, 11-12 квітня 2012 р./ [ред. кол.: В. Ф. Харченко, І. М. Писаревський, О. І. Угоднікова, М. С. Золотов]; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012 – С. 61-67.

17. Угоднікова О. І. Проблеми формування та використання економічного потенціалу будівельних підприємств [Текст] / О. І. Угоднікова //

Актуальні проблеми використання економічного потенціалу: держава, регіон, підприємство: Матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 28-29 березня 2013 р.) – Донецьк: Світ книги, 2013. – С. 115-116.

18. Угоднікова О. І. Формування та використання економічного потенціалу будівельних підприємств. Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теорія та практика [Текст] / О. І. Угоднікова // збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30-31 травня 2013 року): У 3-х частинах. – Київ : ГО «Київський економічний науковий центр», 2013. ч. 2. – С. 36-38.

19. Угоднікова О. І. Ефективне використання потенціалу розвитку будівельних підприємств як елемент економічного зростання на мікро- мезо- та макрорівнях [Текст] / О. І. Угоднікова // Бізнес-адміністрування: стан і тенденція розвитку // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Збірник наукових праць / За заг. ред. І. М. Вахович. – 14 червня 2013 р. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2013. – С. 148-150.

20. Угоднікова О. І. Управління потенціалом розвитку будівельних підприємств для забезпечення стратегічних цілей сучасного міста [Текст] / О. І. Угоднікова // Город. Культура. Цивілізація: матеріали III междунар. науч.-теор. интернет-конф., апрель-май 2013 г. / МОН, Харьк. нац. акад. гор. хоз-ва, Моск. гос. акад. гор. хоз-ва и стр.-ва. – Харьков : ХНАГХ, 2013. – С. 134-136.

21. Угоднікова О. І. Планування економічного потенціалу підприємств в аспекті стратегічного розвитку міст. Перспективы развития территорий: теория и практика [Текст] / О. І. Угоднікова, В. В. Багричев // Матеріали Международной научно-практической Интернет – конференции студентов, аспирантов и молодых ученых. / Харьк. нац. ун-т гор. хоз-ва им. А.Н. Бекетова – Харьков : ХНУГХ им. А.Н. Бекетова, 2013. – С. 25 – 27.

22. Угоднікова Е. І. Роль потенціала розвитку в стратегії строительного підприємства. Актуальні проблеми використання економічного потенціалу: держава, регіон, підприємств [Текст] / О. І. Угоднікова // Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 10-11 квітня 2014 р.) – Донецьк: Донбас, 2014. – С.188-189.

23. Угоднікова О. І. Оцінка економічного потенціалу будівельного підприємства. Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки [Текст] / О. І. Угоднікова, В. В. Ільшенко // збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4-5 квітня 2014 р.). У 4-х частинах. – Київ : ГО «Київський економічний науковий центр», 2014. – Ч. 2. – С. 86 – 88.

24. Угоднікова О. І. Економіко-математичне моделювання механізмів оцінки потенціалу розвитку будівельного підприємства [Текст] / О. І. Угоднікова, Т. С. Дацька // Матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції «Устойчивое развитие городов» (79-й студентської науково-технічної конференції ХНУГХ): в 4-х ч. / Ч. 4 – Харьков : ХНУГХ, 2014. – С. 61– 63.

25. Угоднікова Е. І. Оценка потенциала предприятия: экономический аспект [Текст] / Е. И. Угодникова // Zbiór raportów naukowych. "Osiągnięcia

naukowe, rozwój, propozycje na rok 2014". (29.12.2014-30.12.2014) - Warszawa: Wydawca: Sp. z.o.o. "Diamond trading tour", 2014. – str. 78–79.

26. Угоднікова О. І. Потенціал розвитку будівельних підприємств: методи оцінки та особливості використання [Текст] / О. І. Угоднікова // Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою в умовах європейської інтеграції : матеріали V між нар. наук.-практ. конф., Харків, 26-27 листопада 2015 / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; [ред. кол.: Момот Т. В, Лелюк Н. Є, Краївська І. А.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – С. 140–142.

АНОТАЦІЯ

Угоднікова О. І. Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки потенціалу розвитку підприємств будівельної галузі. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Харків, 2016.

Дисертація присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних та практичних засад формування інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки потенціалу розвитку підприємств будівельної галузі.

Запропоноване та обґрунтоване авторське визначення поняття потенціал розвитку з урахуванням специфіки будівельної галузі, проведено структуризацію потенціалу на двох рівнях, визначено взаємозв'язки та теоретично окреслено його структурні елементи. Надане авторське визначення інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств, на основі чого виділено напрями його формування. Розроблено структурно-логічну модель інтегральної оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств, методичні підходи до формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки та підвищення ефективності реалізації потенціалу розвитку. Запропоновано застосування матричного методу для проведення розрахунків інтегрального показника формування потенціалу розвитку та використання контрольних карт Шухарда з метою забезпечення моніторингу відповідності планових, фактичних та базисних показників оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств. Обґрунтовано пропозиції щодо підвищення ефективності використання потенціалу розвитку будівельними підприємствами шляхом розробки підходів до оцінки їх ефективності та побудови графоаналітичної діаграми реалізації потенціалу розвитку будівельних підприємств.

Ключові слова: інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки потенціалу розвитку будівельних підприємств, потенціал розвитку будівельного підприємства, економічний потенціал, інтелектуальний потенціал, інвестиційний потенціал, інтегральний критерій формування потенціалу розвитку, будівельна галузь.

АННОТАЦИЯ

Угодникова Е. И. Информационно-аналитическое обеспечение оценки потенциала развития предприятий строительной отрасли. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Харьковский национальный университет городского хозяйства имени А. М. Бекетова, Харьков, 2016.

Диссертация посвящена обоснованию теоретико-методических и практических положений формирования информационно-аналитического обеспечения информационно-аналитического обеспечения оценки потенциала развития предприятий строительной отрасли.

В работе проведен анализ теоретико-методических подходов к определению понятий «информационно-аналитическое обеспечение оценки потенциала развития строительных предприятий» и «потенциал развития строительных предприятий», как результат уточнен категориальный аппарат исследования, на базе которого формируются методические подходы к формированию и оценке потенциала развития. Авторское определение понятия потенциал развития учитывает специфику строительной отрасли, также, проведено структурирование потенциала на двух уровнях, определены взаимосвязи и теоретически обоснован выбор его структурных элементов.

Разработано авторское определение информационно-аналитического обеспечения оценки потенциала развития строительных предприятий, на основе чего выделены направления его формирования. Совокупность информационно-аналитического обеспечения потенциала развития строительных предприятий была сформирована в результате классификации потенциала развития строительных предприятий, проведенной на двух уровнях. На первом уровне были выделены элементы экономического, инвестиционного и интеллектуального потенциалов, на втором – определены показатели для оценки каждого из потенциалов и разработана совокупность коэффициентов, характеризующих элементы потенциала развития.

Разработана структурно-логическая модель интегральной оценки потенциала развития строительных предприятий, которая основана на расчете интегрального показателя формирования потенциала развития строительных предприятий, с учетом оценки интегральных показателей структурных его элементов, а также весовых коэффициентов, которые определены с помощью метода экспертных оценок.

Предложен методический подход к формированию информационно-аналитического обеспечения оценки путем составления системы линейных уравнений и решением ее с помощью матричного метода. Предложено использование контрольных карт Шухарда с целью обеспечения мониторинга соответствия плановых, фактических и базисных показателей оценки потенциала развития строительных предприятий. На основании разработанного методического подхода к повышению эффективности реализации потенциала в результате оценки и мониторинга используются инструменты для построения

графоаналитической диаграммы соответствия базисных, плановых и фактических показателей потенциала развития, с целью возможности проведения корректирующих воздействий для повышения эффективности реализации потенциала развития строительных предприятий.

Ключевые слова: информационно-аналитическое обеспечение оценки потенциала развития строительных предприятий, потенциал развития строительного предприятия, экономический потенциал, интеллектуальный потенциал, инвестиционный потенциал, интегральный критерий формирования потенциала развития, строительная отрасль.

SUMMARY

O. I. Uhodnikova Information-analytical maintenance of construction industry enterprises development potential assessment. – Manuscript.

Dissertation for candidate of economic science degree in specialty 08.00.04 – Economics and Enterprises Management (by economic activity). – O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, 2016.

The dissertation is devoted to substantiation of the theoretical-methodological and practical principles of forming of the information-analytical maintenance of construction industry enterprises development potential assessment.

An authorial definition of development potential considering the specificity of the construction industry was proposed and grounded, the potential was structured on two levels, its interconnections were defined and its structural elements were theoretically outlined. The definition of the information-analytical maintenance of construction industry enterprises development potential assessment was provided by the author, based on which the directions of its formation were defined. The structural-logical model of the development potential of construction industry enterprises integrated assessment and methodological approaches to formation of the information-analytical maintenance of the assessment and to improving the effectiveness of the development potential realization were developed. Application of matrix method for calculating the integral index of development potential forming and use of the Shewhart control charts in order to monitor the compliance of planned, actual and basic indicators of the construction industry enterprises development potential was proposed.

Suggestions concerning improvement of the development potential use effectiveness by the construction industry enterprises by developing approaches to assessment of their effectiveness and creating a graphoanalytical diagram of the construction industry enterprises development potential realization was substantiated.

Keywords: information-analytical maintenance of construction industry enterprises development potential assessment, development potential of a construction enterprise, economic potential, intellectual potential, investment potential, integral criterion of the development potential forming, construction industry.

Угоднікова Олена Ігорівна

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ПОТЕНЦІАЛУ
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Відповідальний за випуск

д.т.н., проф. В. І. Торкатюк

Підп. до друку 27.04.2016
Друк на різнографі
Зам. № 9888

Формат 60×84 1/16
Ум. друк. арк. 0,9
Тираж 100 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4705 від 28.03.2014